

Mestarin shakkipeli kestää tuhat tuntia

Pertti Lehikoinen on ensimmäinen suomalainen pelishakin maailmanmestari.

MIKA RANTA HS

Köpelösti kävi, kun **Pertti Lehikoinen** meni ensi kertaa shakkikisoihin 14-vuotiaana vuonna 1966. Hän hävisi kaikki pelinsä ja sijaluvuksi merkittiin vahingossa yhdeksäs, vaikka pelaajia oli vain kahdeksan. Nyt 45 vuotta myöhemmin on toisin: Lehikoinen on ensimmäinen suomalainen pelishakin maailmanmestari. Hän voitti kirjeshakin 20. maailmanmestaruusturnauksen helmikuussa 2011.

Saavutus on erittäin kova. Suomalaiset ovat voittaneet aiemmin shakin maailmanmestaruuksia vain tehtäväshakissa, mutta muissa shakkilajeissa olemme olleet keskikastia.

"Mestaruus oli suuri unelmien täyttymys. Haaveilin maailmanmestaruudesta ensi kerran vuonna 1975", Lehikoinen kertoo.

Lehikoinen voitti MM-turnauksen 14 pelistä neljä ja pelasi kymmenen tasan.

Ruotsalainen **Stefan Winge** sai yhtä monta pistettä mutta jäi niukasti vertailulla toiseksi. Muut pelaajat olivat Saksasta, Sveitsistä, Tshekistä, Englannista, Espanjasta, Chilestä ja Yhdysvalloista.

MM-turnaus alkoi jo vuonna 2004. Lehikoinen sai omat pelinsä loppuun toukokuussa 2008, mutta joutui odottamaan mestaruuttaan lähes kolme vuotta, kun Winge yritti kukistaa chileläisen vastustajansa. Wingen pieni epätarkkuus ja chileläisen loistava puolustus ratkaisivat mestaruuden Lehikoiselle.

"Luin Wingen onnittelusähköpostin yhtenä sunnuntaiaamuna. Juhlimme ensin perheen kesken, muille kerroin vasta illalla."

MM-turnaus käytiin vanhaan tapaan postikorteilla. Nettiaikana se on raikas tuulahdus menneestä hitaasta maailmasta. Kymmeneen siirtoon oli aikaa 30 päivää, eikä postin kulkemiseen mennyttä aikaa laskettu.

Turnaus on tosin viimeinen postikortein pelattu MM-turnaus. Nykyisin yli 95 prosenttia kirjepeleistä pelataan netissä shakkipalvelimilla.

Kirjepelit kestävät lähes aina useita vuosia ja vievät paljon aikaa. Kun MM-turnaus alkoi, Lehikoinen jäi jopa pois systeemis suunnittelijan työstään.

"Pelasin keskimäärin 11 tuntia päivässä, kriittisimmän puolen vuoden aikana jopa 17 tuntia. Yhteen peliin kului reilut tuhat tuntia, kaikkiin yhteensä lähes 14 800 tuntia. Vaikeita siirtoja saatoinkin miettiä yli satakin tuntia", Lehikoinen laskee.

Pitkistä ajoista huolimatta pelaajat joutuivat usein aikapulaan:

"Kerran joulun kynnyksellä jouduin lähes arpomaan siirtoni, kun sain samana päivänä useita siirtoja, joihin oli vastattava ennen joulua", Lehikoinen kertoo.

"Onneksi Helsingin pääposti on avoinna myöhään. Se antoi minulle usein muutaman tärkeän lisätunnin, kun korttiin piti saada varmasti päivän postileima. Jos olisin vaikka liukastunut matkalla tai olisi sattunut muuta, olisin voinut hävitä pelin ajalla."

Pelaamaan Lehikoinen oppi seitsenvuotiaana. Koulun shakkikerhoon hän meni 13-vuotiaana.

Lähishakin nuorten Suomen mestaruus tuli 18-vuotiaana vuonna 1970.

"Kirjeshakista innostuin, koska se vaatii syvällistä pohdiskelua. Samalla peleistä tulee laadukkaampia kuin lähipeleissä."

Lehikoinen saavutti loistavia tuloksia heti ensimmäisissä kirjeshakkikisoissaan, myös kansainvälisissä. Matkan varrella tuli vastaan kolme kirjeshakin maailmanmestaria.

"Voitin heistä kaksi ja kolmannen kanssa pelasin tasan. Hyvä saldo maailmanmestareita vastaan."

Lehikoinen sai kirjeshakin ylimmän eli suurmestarin tittelin ennen tietokoneiden aikakautta. Siitä huolimatta hän hallitsee hyvin nykykirjeshakille tärkeät tietokoneet, tietokannat ja avausohjelmat.

MM-turnauksessa apuna oli vuonna 2004 ostettu pöytäkone.

"Olen kyllä jättänyt vielä toisen puolen pelaamisesta täysin omien aivojen varaan, mikä on melko harvinaista nykykirjeshakissa", hän kertoo.

"Valkeilla pelatessani yritin viedä pelit rauhalliseen asemalliseen suuntaan, koska arvelin sen suosivan minua. Asemallisissa peleissä auttaa kokemus, ei kone. Mustilla pelasin terävämmin ja silloin tietokoneen merkitys oli suurempi."

Nyt Lehikoisen ajan vievät harrastukset: tietojenkäsittelytieteiden opiskelu, viron kieli, historia, kirjallisuus, sukututkimus ja shakin analysointi. MM-turnaus jää viimeiseksi shakkikisaksi. "Huipulla on hyvä lopettaa", Lehikoinen hymyilee.

Ymmärrettävä päätös. Samoin tekivät muun muassa **Bobby Fischer** ja **Garri Kasparov**.

Pertti Lehikoinen

■ Syntyi 19. 3. 1952 Helsingissä.

■ Ylioppilas Helsingin lyseosta 1973, ohjelmoijan tutkinto Atk-instituutista 1977–78. Systemisuunnittelija Aro-yhtymässä 1978–2004.

■ Lähishakissa nuorten SM 1970 ja mestari 1978. Kirjeshakissa mestari 1972, SM 1976, kansainvälinen mestari 1980, suurmestari 1985 ja maailmanmestari 2011.

■ Shakkikerho: Suomalainen Shakkikerho SSK.

■ Asuu Helsingissä vaimonsa kanssa. Yksi tytär ja kaksi lastenlasta.